

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Μαρτίου 2009

σχετικά με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας για την περίοδο 2008-2011

(2009/C 68/04)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 3,

τη σύσταση της Επιτροπής,

Έπειτα από διαβουλεύσεις με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΓΝΩΜΗ:

- (1) Στις 10 Μαρτίου 2009 το Συμβούλιο εξέτασε το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Ισπανίας, που καλύπτει την περίοδο 2008-2011.
- (2) Σύμφωνα με τις ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, του Ιανουαρίου 2009, η αύξηση του ΑΕΠ της Ισπανίας μειώθηκε το 2008 σε 1,25 % σε πραγματικούς όρους. Η Ισπανία αντιμετωπίζει προβλήματα εσωτερικής και εξωτερικής προσαρμογής. Στο εσωτερικό της χώρας, ο οικιστικός τομέας συρρικνώνεται ενώ η τιμή των κατοικιών σημειώνει πτώση. Σε εξωτερικό επίπεδο, το συνεχιζόμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προκάλεσε την ταχεία διόγκωση του χρέους με αποτέλεσμα την αύξηση των πληρωμών τόκων στο εξωτερικό. Από το πρώτο εξάμηνο του 2008, οι ισπανικές αρχές θέσπισαν διάφορα μέτρα για να τονώσουν την οικονομική δραστηριότητα, τα οποία περιλαμβάνουν προσωρινές και μόνιμες φορολογικές περικοπές και επενδυτικά σχέδια που ανέρχονται περίπου στο 2 % του ΑΕΠ το 2009, καθώς και σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Εκτός από αυτά τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας, τα δημόσια οικονομικά επηρεάστηκαν σοβαρά από την κάμψη της οικονομίας, η οποία περιορίζει τη δυνατότητα για περαιτέρω δημοσιονομικά κίνητρα χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η επίτευξη υγιούς μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής κατάστασης. Ως εκ τούτου, η Ισπανία πρέπει να αυξήσει το αναπτυξιακό δυναμικό της μέσα σ' ένα πλαίσιο παρατεταμένης κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας, διευκολύνοντας παράλληλα τη συνεχιζόμενη διόρθωση των υφιστάμενων μακροοικονομικών ανισορροπιών.
- (3) Σύμφωνα με το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο βασίζεται το πρόγραμμα, το ΑΕΠ θα μειωθεί κατά 1,6 % σε πραγματικές τιμές το 2009 και θα ανακάμψει εκ νέου το 2010 και 2011 με αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ σε 1,2 % και 2,6 % αντίστοιχα. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην εγχώρια ζήτηση, ενώ το εξωτερικό έλλειμμα προβλέπεται ότι θα μειωθεί από 9 % του ΑΕΠ το 2008 σε 5,5 % το 2011. Το πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τα κίνητρα που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση της οικονομικής κάμψης, αλλά δεν παρουσιάζει ρητές εκτιμήσεις των επιπτώσεων τους στην αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ. Αν αξιολογηθεί με βάση τις διαθέσιμες επί του παρόντος πληροφορίες ⁽²⁾, το σενάριο αυτό φαίνεται να στηρίζεται σε κάπως ευνοϊκές αναπτυξιακές παραδοχές για το 2009 και σε έντονα ευνοϊκές παραδοχές για τα επόμενα έτη. Το πρόγραμμα αποβλέπει στη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών και προβλέπει μείωση του εξωτερικού ελλείμματος από 9,2 % του ΑΕΠ το 2008 σε 5,4 % του ΑΕΠ το 2011.
- (4) Για το 2008, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται σε 3,4 % του ΑΕΠ ⁽³⁾ στις ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του Ιανουαρίου 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνει το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας. Εντούτοις, αυτό το στοιχείο είναι σημαντικά χαμηλότερο από το πλεόνασμα 1,2 % του ΑΕΠ που καθορίστηκε ως στόχος σε προηγούμενη επικαιροποίηση. Η δημοσιονομική επιδείνωση οφείλεται τόσο σε μέτρα διακριτικής ευχέρειας όσο και στην πολύ ασθενέστερη οικονομική δραστηριότητα. Η μείωση των άμεσων φορολογικών εσόδων αντανakλά ταυτόχρονα τις περικοπές στην φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών και τη σημαντική πτώση των κερδών των επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με την υποτονικότητα των αγορών περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβανομένων των ακινήτων.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1. Τα έγγραφα που αναφέρονται στο παρόν κείμενο διατίθενται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Η αξιολόγηση λαμβάνει ιδίως υπόψη τις ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, του Ιανουαρίου 2009, αλλά επίσης και άλλες πληροφορίες που έγιναν διαθέσιμες από τότε.

⁽³⁾ Λόγω της αναφερθείσας υπέρβασης της τιμής αναφοράς της συνθήκης, η Επιτροπή συνέταξε στις 18 Φεβρουαρίου 2009 έκθεση δυνάμει του άρθρου 104 παράγραφος 3 της συνθήκης.

Τα έμμεσα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν λόγω της επιβράδυνσης των καταναλωτικών δαπανών και ιδίως της συρρίκνωσης των αγορών κατοικιών, καθώς επίσης και λόγω της λήψης έκτακτων μέτρων που συνεπάγονται μείωση των εσόδων, όπως αλλαγές στις καταβολές και στις δηλώσεις ΦΠΑ. Οι υπερβάσεις στις δαπάνες αντανακλούν ειδικότερα το ρόλο των αυτόματων σταθεροποιητών μέσω των υψηλότερων κοινωνικών μεταβιβάσεων, περιλαμβανομένων των επιδομάτων ανεργίας.

- (5) Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα προβλέπει δημοσιονομικό έλλειμμα 5,8 % του ΑΕΠ το 2009, ενώ οι ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής ανήγγειλαν έλλειμμα 6,2 %. Η επιδείνωση του δημοσιονομικού ισοζυγίου εξηγείται από τη θέσπιση ορισμένων μέτρων διακριτικής ευχέρειας που ανέρχονται σε περίπου 2 % του ΑΕΠ, αλλά επίσης από τη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών για την αντιμετώπιση της οικονομικής επιβράδυνσης (που εκτιμάται σε 1 % περίπου του ΑΕΠ). Τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας περιλαμβάνουν τη δέση δημοσιονομικών κινήτρων του Νοεμβρίου 2008 (ελαφρώς άνω του 1 % του ΑΕΠ). Η δέση προβλέπει τη δημιουργία ενός ταμείου κεντρικής κυβέρνησης για δημόσιες επενδύσεις σε τοπικό επίπεδο, στο οποίο διατέθηκε το 0,75 % του ΑΕΠ, με στόχο την εκτέλεση νέων δημόσιων έργων. Τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας που συνεπάγονται μείωση του ελλείμματος αντιστοιχούν στο 0,75 % περίπου του ΑΕΠ, περιλαμβανομένης της τροποποίησης του συστήματος για τις δηλώσεις ΦΠΑ και της μείωσης της παρακράτησης στην πηγή του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων στην περίπτωση φορολογουμένων που έχουν ενυπόθηκα δάνεια. Γενικά, η πορεία της φορολογικής πολιτικής θα είναι επεκτατική το 2009 και σύμφωνη με τις συστάσεις του ευρωπαϊκού σχεδίου για την ανάκαμψη της οικονομίας.
- (6) Μετά την κορύφωσή του το 2009, το ονομαστικό έλλειμμα αναμένεται ότι θα μειωθεί κάτω από το 4 % του ΑΕΠ το 2011. Επίσης, το πρωτογενές ισοζύγιο θα παρουσιάσει έλλειμμα 1,9 % του ΑΕΠ το 2011, που μπορεί να συγκριθεί με το έλλειμμα 4,1 % του 2009. Σε διαρθρωτικούς όρους, το κρατικό έλλειμμα θα αυξηθεί από 3,5 % του ΑΕΠ το 2008 σε 4,75 % το 2009 λόγω των δημοσιονομικών επιπτώσεων των μέτρων διακριτικής ευχέρειας, αλλά επίσης και λόγω της μείωσης των εσόδων λόγω της υπό εξέλιξη προσαρμογής στον τομέα των ακινήτων. Αυτό δίχως τα μέτρα για μείωση των εφάπαξ εσόδων κατά 0,75 ποσοστιαίας μονάδας ΑΕΠ που περιλαμβάνει ο προϋπολογισμός του 2009. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα καθορίζει μια πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής, προβλέποντας βελτιώσεις του διαρθρωτικού ισοζυγίου ύψους 1,25 % και ελαφρώς άνω του 0,5 % του ΑΕΠ το 2010 και 2011 αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα προβλέπει μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος σε 2,75 % το 2011 ⁽¹⁾.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, στόχος αυτής της προσαρμογής είναι να ανακτηθεί ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος (ΜΔΣ) ισοσκελισμένης θέσης, αλλά δεν αναμένεται να εκπληρωθεί κατά την περίοδο του προγράμματος. Η βελτίωση το 2010 μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από τον προσωρινό χαρακτήρα της δέσμης κινήτρων που υιοθετήθηκε το Νοέμβριο του 2008. Εκτός τούτου, το πρόγραμμα δεν προσδιορίζει τα μέτρα που στηρίζουν την προβλεπόμενη μείωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος, εκτιμώμενο στο 39,5 % του ΑΕΠ το 2008, προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά περίπου 14 μονάδες κατά την περίοδο του προγράμματος. Πέραν της αύξησης του ελλείμματος και της επιβράδυνσης της ανάπτυξης του ΑΕΠ, η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων από τις τράπεζες στο πλαίσιο της δέσμης χρηματοπιστωτικών μέτρων διάσωσης συμβάλλει στην αύξηση του δείκτη χρέους, κυρίως το 2009.

- (7) Τα δημοσιονομικά αποτελέσματα υπόκεινται σε κινδύνους αρνητικών εξελίξεων καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Πρώτον, το μακροοικονομικό σενάριο που προβλέπει το επικαιροποιημένο πρόγραμμα στηρίζεται σε ευνοϊκές αναπτυξιακές παραδοχές, ειδικότερα για τα τελευταία έτη του προγράμματος. Δεύτερον, οι δημοσιονομικοί στόχοι για το 2010 και το 2011 δεν συνοδεύονται από άλλα μέτρα εκτός από την εξαγγελθείσα διακοπή της δέσμης μέτρων του Νοεμβρίου 2008. Επιπλέον, οι περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να παρουσιάσουν έλλειμμα το 2009 χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωμένες να υποβάλουν σχέδιο επανεξισορρόπησης, σύμφωνα με το νόμο περί δημοσιονομικής σταθερότητας που επιτρέπει την εξαίρεση αυτή όταν η δραστηριότητα σε τομέα της πραγματικής οικονομίας παρεκκλίνει ουσιαστικά από τις αρχικές προβλέψεις. Η εξέλιξη του δείκτη χρέους μπορεί να είναι λιγότερο ευνοϊκή από την προβλεπόμενη στο επικαιροποιημένο πρόγραμμα, λόγω των κινδύνων που απειλούν το μακροοικονομικό σενάριο και τους δημοσιονομικούς στόχους, και της αβεβαιότητας όσον αφορά τις επιπτώσεις των εγγυήσεων που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της δέσμης χρηματοπιστωτικών μέτρων διάσωσης. Εντούτοις, η αύξηση του χρέους σε συνδυασμό με μέτρα στήριξης του χρηματοοικονομικού τομέα μπορεί να αντισταφεί (εν μέρει) εάν το σχέδιο ενίσχυσης και οι χρηματοοικονομικές πράξεις που συνδέονται με αυτό παραγάγουν επιτυχή αποτελέσματα.

⁽¹⁾ Με βάση το επανυπολογισθέν κυκλικό προσαρμοσμένο ισοζύγιο, σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στο πρόγραμμα και τον ορισμό των εκτάκτων και λοιπών προσωρινών μέτρων που εφαρμόζουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο θα εμφανίζει - 3,1 % του ΑΕΠ το 2008, - 4,1 το 2009 και - 3,4 το 2010.

- (8) Ο μακροπρόθεσμος δημοσιονομικός αντίκτυπος της δημογραφικής γήρανσης στην Ισπανία είναι πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, κυρίως εξαιτίας της σχετικά μεγάλης αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά τις επερχόμενες δεκαετίες. Ενώ η ισχυρή δημοσιονομική κατάσταση μέχρι το 2007 συνέβαλε στη μερική αντιστάθμιση των προβλεπόμενων μακροπρόθεσμων επιπτώσεων από τη γήρανση του πληθυσμού, οι δημοσιονομικές εξελίξεις που αναγγέλθηκαν στο πρόγραμμα μπορούν να επιφέρουν αντίθετα αποτελέσματα. Επίσης, εάν ως σημείο εκκίνησης ληφθεί η δημοσιονομική κατάσταση του 2009, όπως εκτιμάται στις ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, το κενό διατηρησιμότητας θα διευρυνθεί σημαντικά σε σχέση με την τελευταία επικαιροποίηση του προγράμματος. Η βελτίωση του πρωτογενούς ισοζυγίου μεσοπρόθεσμα και η εφαρμογή περαιτέρω διαρθρωτικών μέτρων με σκοπό τη συγκράτηση της σημαντικής αύξησης των δαπανών που συνδέονται με τη δημογραφική γήρανση θα συντελούσε στην ελάττωση των κινδύνων όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
- (9) Το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο συνέβαλε στην προώθηση του κατάλληλου δημοσιονομικού προγραμματισμού και σημειώνει γενικά θετικά αποτελέσματα, παρόλο που αυτά επιδεινώθηκαν από το 2008. Δεν προγραμματίζονται μεταρρυθμίσεις σ' αυτό το πλαίσιο. Εντούτοις, το πρόγραμμα περιλαμβάνει πολλές μεταρρυθμίσεις που αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών. Από πλευράς εσόδων, οι μεταρρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης επί του εισοδήματος εργασίας χάρη σε μια πίστωση φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μέχρι και 400 EUR ανά φορολογούμενο, έναν μηχανισμό χρησιμοποίησης της πίστωσης φόρου για πληρωμές που αφορούν ενυπόθηκα δάνεια, την εξάλειψη του φόρου περιουσίας και τη δεύτερη φάση της μεταρρύθμισης του φόρου εισοδήματος εταιριών, καθώς και τα μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας του φορολογικού συστήματος, όπως τη δυνατότητα επιστροφής του ΦΠΑ σε μηνιαία βάση. Από πλευράς δαπανών, δίνεται προτεραιότητα στις παραγωγικές δαπάνες καθώς και στην ανάγκη ελέγχου της ενδιάμεσης δημόσιας κατανάλωσης. Το πρόγραμμα υπογραμμίζει το ρόλο του κρατικού οργανισμού για την αξιολόγηση της ποιότητας της πολιτικής και των δημόσιων υπηρεσιών, ως πρόοδο στο θέμα της προώθησης ενός πνεύματος αξιολόγησης που θα συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα και στην ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών.
- (10) Οι ισπανικές αρχές θέσπισαν σειρά μέτρων για τη σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Σε αυτά περιλαμβάνεται η αύξηση του ποσού που καλύπτει το ταμείο εγγύησης καταθέσεων και επενδύσεων (από 20 000 EUR σε 100 000 EUR ανά κάτοχο λογαριασμού και τράπεζα) και η σύσταση του ταμείου απόκτησης χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων για την προώθηση τη χορήγησης δανείων σε επιχειρήσεις και ιδιώτες, το οποίο προικοδοτήθηκε με ποσό 30 δισ. EUR (περίπου το 3 % του ΑΕΠ), με δυνατότητα αύξησής του έως τα 50 δισ. EUR. Επιπλέον, οι αρχές αποφάσισαν να επιτρέψουν κατ' εξαίρεση στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών να παράσχει κρατικές εγγυήσεις μέχρι του ποσού των 100 δισ. EUR (10 % του ΑΕΠ) για νέες πράξεις χρηματοδότησης του 2009, τραπεζών που εδρεύουν στην Ισπανία, τρίμηνης έως τριετούς διάρκειας, και να αγοράσει τίτλους που εκδίδουν τράπεζες που εδρεύουν στην Ισπανία προκειμένου να ενισχυθούν τα ίδια κεφάλαιά τους.
- (11) Η ισπανική κυβέρνηση θέσπισε σημαντικά δημοσιονομικά μέτρα διακριτικής ευχέρειας για την αντιμετώπιση της κάμψης της οικονομίας. Η δέσμη κινήτρων για το 2009 είναι σύμφωνη με το ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας που συμφωνήθηκε τον Δεκέμβριο του 2008 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και αποτελεί την κατάλληλη αντίδραση στην οικονομική δυσπραγία, παρέχοντας προσωρινή στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας το 2009. Επικεντρώνεται κυρίως σε επενδύσεις, στην αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και στις επιχειρήσεις και στις ΜΜΕ. Τον Απρίλιο και τον Αύγουστο του 2008 είχαν ήδη προγραμματιστεί σε ειδικές δέσμες μέτρα ανερχόμενα σε περίπου 1 % του ΑΕΠ, ενώ το υπόλοιπο περιλαμβάνει νέες δράσεις που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο δέσμης δημοσιονομικών κινήτρων που υποβλήθηκε τον Νοέμβριο του 2008 (κάτι περισσότερο από 1 % του ΑΕΠ). Αυτή η δέσμη μέτρων του Νοεμβρίου 2008 θεσπίστηκε εγκαίρως, είναι στοχοθετημένη και προσωρινή. Τα μέτρα ανταποκρίνονται εν πολλοίς στους κύριους στόχους πολιτικής από πλευράς βραχυπρόθεσμου αποτελέσματος. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης σειρά διαρθρωτικών μέτρων που εντάσσονται μεν στο πρόγραμμα πιο μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων πολιτικής, αλλά συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων που ανακύπτουν από την οικονομική κάμψη. Τα μέτρα αυτά συνδέονται με το πρόγραμμα μεσοπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων και τις ειδικές κατά χώρα συστάσεις που πρότεινε η Επιτροπή στις 28 Ιανουαρίου 2009 στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Αποσκοπούν στην προώθηση του αναπτυξιακού δυναμικού, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, καθώς και στη στήριξη των εισοδημάτων των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού και περιλαμβάνουν τη μεταφορά της οδηγίας για τις υπηρεσίες στην εθνική νομοθεσία.

- (12) Ο γενικός δημοσιονομικός προσανατολισμός του προγράμματος είναι επεκτατικός το 2009 και μετριώς περιοριστικός το 2010. Ειδικότερα, το πρόγραμμα στοχεύει για το 2010 σε αντιστροφή της δημοσιονομικής επέκτασης του 2009 και σε περαιτέρω διαρθρωτικές βελτιώσεις το 2011. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που περιβάλλουν τα δημοσιονομικά σχέδια, για να αντιστραφεί αποτελεσματικά η τάση το 2010, θα πρέπει τα περαιτέρω μέτρα που θα ληφθούν να είναι αποτελεσματικά. Το πρόγραμμα προβλέπει ότι το ονομαστικό έλλειμμα θα παραμείνει σε επίπεδο υπεράνω της τιμής αναφοράς 3 % του ΑΕΠ. Η μείωση του ελλείμματος που προβλέπεται στο πρόγραμμα για το 2010 και μετέπειτα, δεν στηρίζεται σε κανένα μέτρο.
- (13) Όσον αφορά τις απαιτήσεις περί πληροφοριακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον κώδικα δεοντολογίας για τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης, το πρόγραμμα παρουσιάζει ορισμένα κενά όσον αφορά τόσο τα υποχρεωτικά όσο και τα προαιρετικά στοιχεία ⁽¹⁾.

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι η απότομη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και ορισμένα μέτρα διακριτικής ευχέρειας οδήγησαν σε έλλειμμα άνω του 3 % του ΑΕΠ το 2008, μετά από παρατεταμένη περίοδο κατά την οποία τα δημόσια οικονομικά της Ισπανίας ήταν σχεδόν ισοσκελισμένα ή πλεονασματικά. Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας αποσκοπεί στην παροχή σημαντικών δημοσιονομικών κινήτρων το 2009 σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας προκειμένου να αντιμετωπιστεί η συνεχιζόμενη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Τούτο θα οδηγήσει στη διόγκωση του κρατικού ελλείμματος, ενώ ο δείκτης χρέους παραμένει αρκετά κάτω του 60 % του ΑΕΠ. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη βελτίωση της μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής διατηρησιμότητας. Οι ευνοϊκές μακροοικονομικές παραδοχές μπορεί να συνεπάγονται επίσης ότι η συμβολή της οικονομικής ανάπτυξης στη δημοσιονομική εξυγίανση θα είναι μικρότερη από την προβλεπόμενη στο πρόγραμμα, ενώ η πορεία των προσαρμογών δεν στηρίζεται πλήρως από συγκεκριμένα μέτρα. Επιπλέον, η ενίσχυση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών είναι επίσης σημαντική για τη στήριξη της ομαλής προσαρμογής της οικονομίας λαμβανομένων υπόψη των ανισορροπιών που αντιμετωπίζει.

Με βάση την ανωτέρω αξιολόγηση, η Ισπανία καλείται:

- i) να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής του 2009 σύμφωνα με το ΕΣΑΟ και στα πλαίσια του ΣΣΑ, και παράλληλα να αποτρέψει την περαιτέρω επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών το 2009, και να εκτελέσει με αποφασιστικότητα σοβαρή διαρθρωτική εξυγίανση το 2010 και τα επόμενα έτη, στηρίζοντας την σε συγκεκριμένα μέτρα·
- ii) να βελτιώσει τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών εφαρμόζοντας περαιτέρω μέτρα με σκοπό τη συγκράτηση των δαπανών που συνδέονται με τη δημογραφική γήρανση·
- iii) να εξασφαλίσει ότι τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης συμβάλλουν επίσης στην βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών, όπως έχει προγραμματισθεί, ενόψει της απαιτούμενης προσαρμογής των υφιστάμενων ανισορροπιών.

Σύγκριση βασικών μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων

		2007	2008	2009	2010	2011
Πραγματικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	ΠΣ Ιαν. 2009	3,7	1,2	- 1,6	1,2	2,6
	COM Ιαν. 2009	3,7	1,2	- 2,0	- 0,2	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	3,8	3,1	3,0	3,2	μ.δ.σ.
Πληθωρισμός ΕνΔΤΚ (%)	ΠΣ Ιαν. 2009	μ.δ.σ.	μ.δ.σ.	μ.δ.σ.	μ.δ.σ.	μ.δ.σ.
	COM Ιαν. 2009	2,8	4,1	0,6	2,4	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	2,7	3,3	2,7	2,8	μ.δ.σ.

⁽¹⁾ Ειδικότερα, δεν παρέχονται υποχρεωτικά στοιχεία για τα έκτακτα και λοιπά προσωρινά μέτρα (πίνακας 2), και προαιρετικά στοιχεία για τον ΕνΔΤΚ (πίνακας 1β), την παραγωγικότητα εργασίας ανά ώρα εργασίας (πίνακας 1γ), τις δαπάνες γενικής κυβέρνησης ανά λειτουργία (πίνακας 3), το διαρθρωτικό ισοζύγιο (πίνακας 5) και λεπτομερείς πληροφορίες για τις εξελίξεις του χρέους (πίνακας 4) — όπως διαφορές μεταξύ ρευστών διαθέσιμων και δεδουλευμένων στις εξελίξεις του χρέους της γενικής κυβέρνησης, καθαρή σφύρευση χρηματοοικονομικών στοιχείων, έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις, αποτελέσματα αποτίμησης και λοιπά, ρευστοποιήσιμα χρηματοοικονομικά στοιχεία, καθαρό χρηματοοικονομικό χρέος.

		2007	2008	2009	2010	2011
Κενό παραγωγής ⁽¹⁾ (% του δυνητικού ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	1,4	0,3	- 2,6	- 3,2	- 2,7
	COM Ιαν. 2009 ⁽²⁾	1,5	0,8	- 2,3	- 3,4	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	- 0,9	- 1,4	- 1,9	- 1,6	μ.δ.σ.
Καθαρός δανεισμός έναντι της αλλοδαπής (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	- 9,7	- 9,2	- 6,6	- 5,8	- 5,4
	COM Ιαν. 2009	- 9,7	- 9,0	- 6,7	- 6,2	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	- 9,0	- 8,9	- 8,8	- 8,7	μ.δ.σ.
Έσοδα γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	41,0	37,0	37,5	38,3	38,7
	COM Ιαν. 2009	41,0	36,8	36,4	36,9	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	40,800	40,4	40,4	40,3	μ.δ.σ.
Δαπάνες γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	38,8	40,4	43,3	43,1	42,6
	COM Ιαν. 2009	38,8	40,2	42,6	42,5	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	39,0	39,2	39,2	39,1	μ.δ.σ.
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	2,2	- 3,4	- 5,8	- 4,8	- 3,9
	COM Ιαν. 2009	2,2	- 3,4	- 6,2	- 5,7	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	1,8	1,2	1,2	1,2	μ.δ.σ.
Πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν 2009	3,8	- 1,9	- 4,1	- 2,9	- 1,9
	COM Ιαν. 2009	3,8	- 1,8	- 4,6	- 4,0	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	3,4	2,7	2,6	2,6	μ.δ.σ.
Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο ⁽¹⁾ (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	1,6	- 3,5	- 4,7	- 3,4	- 2,8
	COM Ιαν. 2009	1,6	- 3,7	- 5,2	- 4,2	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	2,2	1,8	2,0	1,9	μ.δ.σ.
Διαρθρωτικό ισοζύγιο ⁽²⁾ ⁽⁴⁾ (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	1,6	- 3,5	- 4,7	- 3,4	- 2,8
	COM Ιαν. 2009	1,6	- 3,3	- 4,6	- 4,2	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	2,2	1,8	2,0	1,9	μ.δ.σ.

		2007	2008	2009	2010	2011
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Ιαν. 2009	36,2	39,5	47,3	51,6	53,7
	COM Ιαν. 2009	36,2	39,8	46,9	53,0	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2007	36,2	34,0	32,0	30,0	μ.δ.σ.

Σημείωση:

- (¹) Κενά παραγωγής και κυκλικά προσαρμοσμένα ισοζύγια βάσει των προγραμμάτων όπως έχουν υπολογιστεί εκ νέου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής βάσει των πληροφοριών που περιέχονται στα προγράμματα.
- (²) Βάσει εκτιμώμενης δυναμικής ανάπτυξης 3,0 %, 1,8 %, 1,0 % και 0,9 % αντίστοιχα για την περίοδο 2007-2010.
- (³) Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο πλην έκτακτων και λοιπών προσωρινών μέτρων. Κανένα έκτακτο μέτρο δεν περιλαμβάνεται στο πιο πρόσφατο πρόγραμμα. Τα έκτακτα και λοιπά προσωρινά μέτρα είναι κατώτερα του 0,5 % του ΑΕΠ το 2008 και ανώτερα του 0,5 % το 2009, όλα συνεπάγονται αύξηση του ελλείμματος, και περιλαμβάνονται στις ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του Ιανουαρίου 2009.
- (⁴) Με βάση το επανυπολογισθέν κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στο πρόγραμμα, και τον ορισμό των έκτακτων και λοιπών προσωρινών μέτρων που εφαρμόζουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο είναι - 3,1 % του ΑΕΠ το 2008, - 4,1 % το 2009 και - 3,4 % του ΑΕΠ το 2010.

Πηγή:

Πρόγραμμα σταθερότητας (ΠΣ)- ενδιάμεσες προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του Ιανουαρίου 2009 (COM), υπολογισμοί των υπηρεσιών της Επιτροπής.